

## Ko ienei na vaega taua e tatau ke maina koe ki ei e uiga ki te Hakilikiliga mo Tupe Maua ma Tupe Fakafano a Kaiga 2015/16

### **Ko hea te hakilikiliga tenei?**

Ko te Hakilikiliga mo Tupe Maua ma Tupe Fakafano a Kaiga e fakamaopoopo ai ni fakamatalaga e uiga ki na tupe e maua e na Kaiga i Tokelau ma pe fia foki te tupe e fakafano.

### **Aiheha kua filifilia ai au?**

Ko to kaiga na filifilia e kui ihe faiga e takua ko te “filifili valevale” (random sampling) mai na kaiga uma i luga ote nuku.

### **E vehea ona fakaaoga na fakamatalaga ienei?**

Ko na fakamatalaga agai ki te Hakilikiliga mo Tupe Maua ma Tupe Fakafano a Kaiga e fakaaoga ke malamalama ai ki te tulaga ote olaga i Tokelau ma vehea ona afia ia kaiga i luga o Tokelau ina huiga ki na polihia a te malo.

### **E tatau au ke kau ite hakilikiliga?**

Ko te matou galuega e taua ma e manakomia e kimatou tau fehoahoani ke mafai ke fakatino lelei ai te matou hakilikiliga. Ko kimatou e lagolago ki te agaga fehoahoani o tagata ke kakau ai ki te hakilikiliga tenei.

### **E fia te mataloa o te hakilikiliga?**

E kimatou iloa te taua o to taimi, ko kimatou la e taumafai ke fakamaea te matou hakilikiliga i loto o ni nai itula. E mafai ke mataloa atu, kae e fakalagolago lava ki te kaiga.

### **E fai fakafia te hakilikiliga?**

E fakataumua te TNSO ke fakatino te hakilikiliga tenei taki lima tauhaga, ma i loto o te tauhaga tena e fakatino ai te hakilikiliga e fai taki kuata (kae ke maua ai ni kehekehega fakavaitaimi ite tauhaga tena).

Ko na kaiga e fakafehiligia fakafokotahi i ho he tauhaga e fai ai he hakilikiliga; i loto o ietahi kuata o te fakahologa ko koe e he toe filifilia.

### **E malu puipua aku fakamatalaga?**

Io – ko au fakamatalaga na tuku mai e puipua i lalo o te Tulafono mo Fuainumela a Tokelau (2013). E he fakamatukua e kimatou ni fakamatalaga e ono mafai ai ke matea koe tautahi pe ko to kaiga.

E fakamautinoa e kimatou e heai he fakalapopotoga e aofia ai na mataeke a te malo – e maua e ia ni fakamatalaga maia te kimatou e mafai ai ke matea koe tautahi pe ko to kaiga.

### **E mafai ke kikila au ki na fakamatalaga tautokatahi?**

Heai – ko na fakamatalaga e fakaaoga ma fakalauiloa ihe faiga tuku fakatahi; oioti lava ko te fakafia, numela takalahi, kehekehega ma ietahi vaega mo na fakamatalaga uma e hakilikili e kimatou ma fakailoa ki tagata uma.

